

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 48 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-631 (TAP-21-1037(2) (21-27911(3))**

2021-08-20 Nr. NV-2012

Vilnius

Rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas – pateikti Vyriausybės išvadą (nepritarti) Seimo narių grupės (L. Kukuraičio, D. Labanavičiaus, T. Tomilino, R. Baškienės, R. Šalaševičiūtės, L. Nagienės) įstatymo **projektui, kuriuo siūloma nustatyti, kad užimtumo didinimo programos gali būti rengiamos asmenims, kurie yra darbo paieškos išmoką gaunantys ar ją gavę asmenys (galiojūt iki 2021-12-31).**

Esama situacija:

- Užimtumo įstatyme nustatyta, kad i savivaldybių organizuojamas užimtumo didinimo programos gali būti įtraukiami: rūpintiniai iki 25 m.; nėščios moterys; asmenys auginantys vaiką iki 8 m. arba neįgalų vaiką iki 18 m.; asmenys, prižiūrintys neįgalius šeimos narius, kuriems nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra; grįžę iš laisvės atėmimo vietų asmenys; piniginių socialinės paramos gavėjai; priklausomi nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų asmenys, baigę psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas; prekybos žmonėmis aukos po reabilitacijos programų; grįžę į Lietuvą nuolat gyventi politiniai kaliniai ir tremtiniai bei jų šeimos nariai; asmenys, turintys pabėgėlio statusą ar kuriems yra suteikta papildoma ar laikinoji apsauga; asmenys, patiriantys socialinę riziką; vyresni kaip 40 metų asmenys.
- Užimtumo didinimo programos finansuojamos iš savivaldybėms skiriamų valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų. 2021 m. skirta 9,7 mln. Eur, iš jų 2 mln. užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modeliui, kuomet siekiama įdarbinti ilgalaikius ir labiausiai pažeidžiamus bedarbius, pasitelkiant atvejo vadybininką ir bedarbiui teikiant individualizuotas paslaugas (psichologo, priklausomybių prevencijos, motyvavimo, pavėžėjimo, palydėjimo ir t.t.). Šis modelis taikomas 23 savivaldybėse.
- 2020 metais darbo paieškos išmoką (0,3 MMA; 200 Eur) gavo 252,2 tūkst. bedarbių, t.y. 91 proc. Užimtumo tarnyboje registruotų asmenų (ji buvo mokama turintiems bedarbio statusą ir nedalyvaujantiems aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse bedarbiams). Nuo 2021-01-01 darbo paieškos išmokos (212 Eur) skyrimo sąlygos buvo sugriežtintos – ji mokama bedarbio statusą turintiems asmenims, kurie darbo neteko ne anksčiau kaip 3 mėn. iki ekstremalios situacijos ar karantino paskelbimo, nedalyvaujantiems aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ir neturintiems teisės gauti nedarbo socialinio draudimo išmokos. 2021-08-01 darbo paieškos išmoką gavo 42,9 tūkst. bedarbių (19 proc. visų registruotų bedarbių), iš kurių virš 36 tūkst. asmenų iki įsiregistravimo buvo nedirbę 2 ir daugiau metų. Darbo paieškos išmokų mokėjimas numatytas iki 2021-08-31.

Esmė: Siūloma nepritarti įstatymo projektui Nr. XIVP-631 dėl šių priežasčių:

- priėmus šį projektą, užimtumo didinimo programų dalyviais galėtų tapti apie 91 proc. Užimtumo tarnyboje registruotų bedarbių, įskaitant studentus ir aktyviai darbo ieškančius bedarbius, kurie turi darbo rinkoje paklausias profesijas ir kurie šiuo metu gauna ar anksčiau gavo darbo paieškos išmoką. Tai prieštarautų užimtumo didinimo programos tikslui, nes užimtumo didinimo

programos gali būti rengiamos atskiroms labiausiai socialiai pažeidžiamų asmenų grupėms, bet ne asmenims, kuriems papildoma pagalba įsidarbinant nereikalinga.

- Užimtumui didinti gali būti rengiamos ir kitos programos. 23 savivaldybėse įgyvendinamas Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelis, kuris taikomas ilgą laiką nedirbusiems asmenims, kurie priklauso bent vienai iš Užimtumo įstatyme nurodytų grupių ar gauna darbo paieškos išmoką, todėl galimybė dalyvauti užimtumo didinimo programose šiose savivaldybėse jau yra sudaryta.
- papildomai tikslinei grupei įtraukti į užimtumo programas reikėtų papildomų valstybės biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į siūlomos nuostatos neapibrėžtumą ir į tai, kad dalis darbo paieškos išmoką gaunančių ar ją gavusių asmenų gali dalyvauti užimtumo didinimo programose, apskaičiuoti papildomą lėšų poreikį sudėtinga. Tuo atveju, jei būtų siekiama padėti integruotis į darbo rinką asmenims, kurie buvo neaktyvūs – nedirbo ir iki išmokos skyrimo nesiregistravo Užimtumo tarnyboje (2021-08-01 – 7,7 tūkst. asmenų) preliminariais skaičiavimais kas mėnesį reikėtų apie 4,1 mln. eurų. Tokių finansinių išteklių 2021 metų valstybės biudžete nenumatyta.

Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos siekį prioritetą teikti ilgalaikių bedarbių, jaunimo, moterų, vyresnio amžiaus žmonių, atskirų regionų gyventojų, neįgaliųjų, atskirų socialinių grupių žmonių užimtumui didinti ir vykdyti efektyvias užimtumo programas.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2021 m. liepos 29 d.

Derinimas: Suderinta be pastabų su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Užimtumo tarnyba.

Projektas svarstytas 2021-08-17 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Socialinės politikos grupės pastabas ir pasiūlymus. Į Teisės grupės redakcinio pobūdžio pastabą bus atsižvelgta išleidžiant nutarimą.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė